

H. K. Sørensen: Den debat, der i dag foregår, er kommet i stand med det formål at klarlægge dels regeringens, dels de forskellige gruppers syn på og standpunkt i situationen omkring markedsplanerne, som den foreligger i dag. Vi siger markedsplanerne. Men det er det marked, der allerede er konstitueret, de seks, det europæiske fællesmarked, der vil tynde og har tynget diskussionen, og det er, fordi der her foreligger noget konkret, noget, der allerede har vist Danmarks, Europas og verdens erhverv sin organisationskraft og allerede har fastslået, at den diskriminering af handels- og produktionsbetingelser, som vi alle frygter, er i gang.

En debat som denne kan være af så stor betydning som noget og kan tjene til at aftegne de enkelte gruppers standpunkter, tro eller tvivl. Men den kan næppe hverken hidføre en enighed eller en handlingslinje, så længe debatten drejer sig direkte om at gå ind i de seks eller ikke. Dertil er ønsketænkning, frygt for konsekvenser og traditionelle modsætninger i denne sal for kraftige.

Og dog er forløbet i sagen om markedsplanerne netop kommet til et punkt, hvor efter min mening en ganske bestemt positiv politik fra dansk side kunne have chancer for at hidføre et mere gunstigt resultat for dansk erhvervsliv og for dansk økonomi, end vi ellers kunne få. Det ville samtidig være en linje, som jeg synes mange kunne samles om, netop fordi man ikke ville forskertse noget derigennem, men kunne opnå at placere sig i en gunstig forhandlingsposition.

Jeg ser hovedproblemet i den øjeblikkelige situation som dette, at England og de seks skal og må finde en form for den store samhandel mellem disse to parter, som ingen af parterne kan eller vil give slip på. Det er for mig det essentielle i situationen, at der vil blive fundet en vej her, og man kan i virkeligheden se forhandlingerne om frihandelsområdet, således som de er forløbet, som den form, hvorunder England indtil for nylig har søgt dette problem løst.

Nuvel, fordi denne vej just nu ser ud til at være spærret, er der dog næppe grund til at formode, at hverken England eller de seks standser uvirksomme op. Den højtærede udenrigsminister vil sikkert give mig

ret i, at dette problem er så vigtigt, at underhandlinger allerede foregår og vil blive gjort færdige. Men hvis en sådan forståelse skulle komme i stand — og den vil komme i stand — vil det være en meget uheldig udgangsposition for Danmark at skulle henstille til begge parter at få del i handelssamkvemmet — og det vil vi jo blive nødt til — at skulle bede om at blive hængt på aftalen, eller hvordan man nu vil formulere vor tilslutning. Det vil være en uheldig position; det vil være uheldigt for enhver anden af de elleve tilbageblevne stater, men det vil være allermest uheldigt for Danmark. Situationen fordrer nu som aldrig før med styrke, at Danmark placeres, så at det kommer med ved forhandlingsbordet, når det vitale spørgsmål løses: de seks' samhandelsform med England.

Når det samtidig må erkendes — og det fremgår af de taler, der i dag er hørt i denne sal — at der næppe kan bringes den situation til veje, at det høje ting med tilstrækkelig majoritet erklærer sig for tilslutning til det europæiske fællesmarked, må spørgsmålet være, om der ikke kan findes en modus, hvorved Danmark undgår eller stærkt formindsker virkningerne af den diskrimination af vor eksport, som fællesmarkedet medfører nu og i stigende grad vil medføre.

Jeg ønsker her at gøre den bemærkning, at mit eget standpunkt er og fra begyndelsen har været, at Danmark før eller senere måtte tilslutte sig de seks — forhandlingsgang og hensynet til Norden og et muligt frihandelsområde taget i betragtning og ydet skyldig reverens — at denne meget stærke organisation måtte være vor vej til et større marked og også den vej, hvorved vort varebytte med de oversøiske områder lettet og forøgedes. Jeg må erkende, at en pludselig deklaration og et pludseligt indtrædende forhold, hvorved — som man så tit har sagt, når man drøftede disse sager — en engelsk bil ville komme til at koste mere på det danske marked end en tilsvarende tysk, eventuelt ville give anledning til, at vort engelske marked blev vanskeligt for os; men at vente — og et sådant ønske syntes jo at fremgå af de to taler, vi hørte forleden — uden at foretage os noget er risikabelt, og jeg har derfor spurgt mig selv, om vi ikke her netop er ved det punkt i forhandlingerne, hvor vi fra